

'Fluba nen Pɔl -a cren -tɛ

Galatɪ

'nɔn lɛ

1 ¹An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a cren -tɛ. An ya Zozi 'le 'pasiazan -a. Minnun 'cɛɛ 'an 'tɔ -a dɪ, ɛn min -tu 'ka 'tɔlɛ 'ku yei ɛn yaan -tɔ -a dɪ. 'Pian Zozi Crizi 'bɔ 'lee -kaa 'tɪ Bali nen e Zozi wluan -kanɔn 'va bɛ, -wɛɛ 'an 'pa 'sia. ²An 'bɔ 'lee 'an 'bʊ Zozinɔn pɛɛnɔn nen ku cɪ waa 'gʊɛ, -leglizi -tʊdʊ pɛɛnɔn nen Galatɪ 'leglɔn 'ji bɛ, ku -a -jinɔn 'tɔ bo. ³-Kaa 'tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee 'yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. ⁴Zozi Crizi wu 'man ɛn e -ka -kaa 'lɛji, 'nan -e Bali 'e -cɛɛ 'wɪ 'wliɪdɪ 'fui. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'e -kaa 'si tʊ nen -kaa cɪ -ji ɛn e ya 'e fadɪ 'wɪ 'wliɪdɪ 'a 'gʊɛ, -yɛɛ 'plɛblɛ 'lɔ. -Kaa 'tɪ Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. ⁵Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a 'li 'trilii. Amen!

-Si a -tɔwli, -a da nen min 'sia 'wɪ 'ji

⁶'Wɪ nen kaa drɛ bɛ, yaan 'kan 'fo! Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka Crizi -le 'yi 'nen 'blɪ. 'Pian -a -nan 'ka 'mɔnlɛ dɪ, ka 'si -a -sru, ɛn ka sɔɔnla 'wɪ 'pɛɛ -sru. ⁷Maan ve 'cɛɛ 'nan -si pɛɛ 'ka -e min 'e 'si 'wɪ 'ji 'da 'dɪ. Minnun nen 'o -wɛɛman 'nan 'o 'ka 'ci baaman -ji bɛ, 'wɛɛ cɪ. 'Wɪ nen 'wlu 'a bɛ, -nyren waa ve Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔnɔn man. ⁸Kʊ Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔnɔn paa 'ka 'ji 'nan -si zɪɛ -a da nen min 'sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min -a 'vɪ 'nan -si pɛɛ a -e min 'e 'si 'wɪ 'ji 'da 'bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'plɔ -a san man 'li 'fo 'le vɛ -a. -Te e ya paan 'ku 'bɔ 'a oo, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ, e ya Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ -a -tʊ a oo, Bali 'e drɛ zɪ! ⁹Kʊa 'vɪ 'e 'cɛn 'va, ɛn maan ve 'nyian 'cɛɛ 'nan, -te min -tʊ -a 'vɪ 'nan, -si pɛɛ a -e min 'e 'si 'wɪ 'ji 'da 'bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'plɔ -a san man 'li 'fo 'le vɛ -a.

¹⁰'Wɪ nen maan cren -tɛ 'labɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, an ya 'vale minnun 'o 'an 'tɔ 'yi 'vɪ? -Cɛjɛ, an ya 'pian 'vale Bali 'e 'an 'tɔ 'yi 'vɪ. Maan wɛɛ 'nan 'mɛn 'wɪ 'e 'sɔ minnun lɛ? -Cɛjɛ, ma'an 'wɪ zɪɛ -a -wɛɛlɛ dɪ, kɔɔ an ya Crizi -le vɛ -a, ɛn -yɛɛ 'nyranman nen maan 'paa.

Bali 'be Pɔl dre Zozi 'le 'pasiazan -a

¹¹'An "bɔi Zozinɔn, 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, ya'a 'sile min -tɔ 'le dɪ, ¹²ɛn ma'an manle min da dɪ, ɛn min 'cɛɛ 'mɛn paa 'an 'ji dɪ, 'pian Zozi Crizi 'bɔ 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn.

¹³'Li 'e tɛdɛ bɛ, tɔ nɛn an 'ta wɔla Bali wei da "le 'an tra Zuif 'nɔn 'zɔ bɛ, 'wɪnɔn maan dre bɛ, kaa 'man. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, an 'tɛ 'pa Bali -le -leglizɪ -ji 'nɔn da, ɛn maan wɛɛ 'nan 'an o -nan -nyaan. ¹⁴An 'ta 'wɔla Bali wei da "le 'an tranun zɔ, e 'mlin 'an 'pɛ "kaga "da. 'An tranun dre wɪ bɛ -a -nan wɪ a 'an man 'kpa tɪgl.

¹⁵'Pian Bali "yi dre 'mɛn. Tɔ nɛn tɛ an ya tian 'an "bɔ 'ji bɛ, Bali 'an 'si 'va, ɛn yaan 'pla 'nan 'an dre 'e 'suzan 'a. "Bɛ -sru, tɔ nɛn e 'sɔ -a 'bɔ 'ji bɛ, e 'bɔ, ¹⁶ɛn zɪ -a -pɪ cɪ bɛ, yaa ta 'bɔla 'mɛn. E dre zɪɛ 'nan -e 'an -yɛɛ 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. Zɪ e dre bɛ, ma'an 'wɪ laabɔle min lɔ dɪ. ¹⁷ɛn ma'an 'kɔle Zeruzalɛm minnɔn nɛn o cɪ Zozi 'le 'pasianɔn tɛdɛ -a bɛ o va dɪ. 'Pian an -kɔ Arabi 'leglɔn 'ji. ɛn "bɛ -sru an 'li 'an da 'fla nɛn waa laabo Damas bɛ -a da.

¹⁸Lɛ yaaga "mɛn 'vaa, ɛn an -kɔ Zeruzalɛm, 'nan -e 'an Pieri nɛn waa laabo Keva bɛ -a -tɔ. Maan dre "va "nɔn yi -fuda 'soolu. ¹⁹Zaji nɛn Minsan Zozi 'bɔ "bɔi "a bɛ, -nyɛn maan 'yɪ. Ma'an -yɛɛ 'pasiazan pee yɪlɛ "nyian dɪ. ²⁰'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'cɛɛ 'gɔɛ, Bali -a -tɔa 'nan, 'wɪlɔ -tɔwɪlɔ 'ka "va "dɪ.

²¹"Bɛ -sru an -kɔ Siri 'leglɔn 'ji, ɛn an -kɔ "nyian Silisi 'leglɔn 'ji. ²²Tɔ zɪɛ -a man bɛ, tɛ Crizi -le -leglizɪnɔn nɛn Zude 'leglɔn 'ji bɛ -a -ji 'nɔn 'ka 'an 'tɔa dɪ. ²³Waa 'man 'pian 'e "tun 'nan: «Min nɛn "nɛn e 'tɛ "paa -kaa da bɛ, 'bɛ nɛn 'gɔɛ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn "nɛn e ya "vale 'e -nan -nyaan "bɛ, yaa "paaman 'sien minnɔn ji.» ²⁴ɛn o Bali 'tɔ dre -dan, 'wɪ nɛn yaa dre 'mɛn bɛ -yɛɛ "wɛan.

Zozi 'le 'pasianɔn Pɔl -le 'wɪ 'paadt 'yɪ "yi

2 ¹Lɛ -fuda sinjen "bɛ -sru, ɛn an 'li 'an da Zeruzalɛm. Kɔɛ 'kɔ 'sien 'kɔ 'vale Barnaba -a, ɛn an Tit 'pa 'kɔ 'va. ²Bali 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn 'nan, 'an 'kɔ -nan nun. 'Kɔ cin 'yɪ 'kɔ 'vale -leglizɪ 'lɛnɔn nɛn minnɔn o 'siala 'kpa tɪgl bɛ waa 'kɔ 'saza yɛi. Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan vɛ tɔ pɛɛnɔn man minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ "bɛ, maan -sru 'vɪ -wɛɛ. Maan wɛɛ 'nan 'nyranman nɛn maan 'pa 'trilii bɛ, 'o yɪ "yi, "tɔgɔ 'e 'sɛn 'yi 'a 'e "tun. ³ɛn waa 'man 'nyian "yi 'kpagba. Kɔɔ -kaa "bɔi Zozizan Tit nɛn e -kɔ 'kɔ 'palɛ bɛ, Grek min nɛn, e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ. 'Pian -leglizɪ 'lɛnɔn zɪɛ, wa'a 'tɔlɛ "man 'nan 'e dre dɪ.

⁴Min -mienun a 'kɔ yɛi "bɛ, o 'ka Zozinɔn tɪgl 'a dɪ. -Wɛɛ 'vɪ 'nan, Tit 'e 'kɔn 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va. O wɪla 'kɔ yɛi 'e 'yɔɔdɪ 'nan, -e 'o 'kɔ 'kɔn 'wee -pei -tɔ wɪ -tɔ man. Zozi Crizi -le 'kɔ 'si nɛn yaa 'wɔ -pei -le 'plɛblɛ 'wɪlɔ

be, o ya 'saanan 'ku man 'nan -e 'o -nan yɪ 'ku 'lɔ. Kɔɔ e ya o ji 'nan, 'ku 'kɔn tian -pei -le 'pleble 'wlu. ⁵Ku'a tɔale -wle "fo "dɪ. Ku'a dre zɪe 'nan -e Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn 'e 'fʊ 'cee vɛ -a kɔnglɔn. Ku 'ka "vale min 'e 'wɪ 'nɔnɔn zɪe -a baa fɛ pee -a dɪ.

⁶Maan ve 'cɛɛ 'nan, -leglizi 'lɛnɔn nɛn minnun o "siala 'kpa tɪglɪ zɪe, wa'a 'wɪ 'pee 'pale "va 'mɛn dɪ. Minnun o "siala 'kpa tɪglɪ, 'pian 'an 'bɔ 'le vɛ be, zɪ o cɪ 'e tɛdɛ be, 'be "cɛɛ "mɛɛn -nanjean "dɪ, kɔɔ Bali 'ka min bo "va "dɪ. ⁷-Leglizi 'lɛnɔn zɪe, waa -tɔ 'nan, Bali 'bɔ 'be 'yee 'wɪ 'nɔnɔn vɪdɪ -pɛba 'wɪ 'an 'lɔ 'nan, -e 'an vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wle. ɛn waa -tɔ "nyian 'nan, 'wɪ 'tɔwli zɪe -a 'bɔ nɛn Bali -a dre Pieri lɛ Zuif 'nɔn 'le vɛ -a 'e tɛdɛ. ⁸Kɔɔ waa -kɔnɛn 'yɪ 'nan, Bali 'an dre 'yee 'pasiazan -a minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe o va, "le zɪ e Pieri dre 'yee 'pasiazan -a Zuif 'nɔn va be, -yee 'wɪ 'zʊ. ⁹Zaji 'lee Pieri 'lee Zan 'bɔ nɛn Zozinɔn o "siala 'nan -wɛɛ cɪ -leglizi 'kɔladrɛn 'a be, waa -tɔ 'o 'fli -a 'nan, Bali 'bɔ 'be 'nyranman zɪe -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa. -A -nan nɛn 'o 'pɛ 'pa 'ku 'vale Barnaba -a 'ku 'lɔ. 'Ku pei dre 'sien waa -tɔwli 'nan, "ku Bali -le 'wɪ 'nɔnɔn vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wle, -e "o "vɪ Zuif 'nɔn lɛ. ¹⁰'Wɪ 'tɔwli "nɛn waa 'vɪ 'nan 'ku dre be, -nyren 'nan, 'yale -tɛnɔn nɛn -leglizi -ji Zeruzalem be, te 'ku 'ci 'e 'san o man dɪ! ɛn 'wɪ zɪe 'an yie 'trɔa -a dredɪ da tɪglɪ.

Pɔl 'wɪ 'tɔ Pieri man

¹¹'Be -sru, zɪ Pieri 'lʊ 'fla nɛn waa laabo Antɪɔs be -a da be, maan dre wɪ 'sʊ "ji min pɛɛnɔn yie man. Kɔɔ 'wɪ nɛn yaa dre be e 'ka "yi "fo "dɪ. ¹²Fɛ nɛn maan ve zɪe -yɛɛ cɪ 'nan, zɪ Pieri 'lʊ 'e tɛdɛ be, Zozinɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe, -wɛɛ fɛnɛn -ble waa. 'Pian zɪ Zuif 'nɔn -mienun 'si Zaji -va, o -ta be, e klan -wɔ. -A -nan nɛn e cɛɛn Zozinɔn zɪe o man fɛnɛn -blɪdɪ -a. ¹³Zuif 'nɔn -mienun nɛn Zozi 'va be, "o dredɪ 'sia 'nyian -wɪdɪ "le Pieri -le 'wɪ 'zʊ. ɛn Barnaba "e "fɔ 'wɔ o va 'wɪ 'wɪdɪ zɪe -a dredɪ -a.

¹⁴Zɪ maan 'yɪ 'nan, o 'ka Bali -le -si tɪglɪ da dɪe, ɛn maan 'le cɛɛn Pieri lɛ Zozinɔn pɛɛnɔn yie man. Maan 'vɪ -yre 'nan: «Zuif min nɛn yia. 'Pian -te i -ta 'e tɛdɛ be, yɪ'a 'wɪ drele "le Zuif min -zʊ dɪ, ɛn yɪ'a 'ta wɔlɛa Zuif 'nɔn 'le -pei da dɪ. 'Be nɛn 'gʊɛ, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe, i ya "vale 'nan 'o 'wɪ dre "le Zuif 'nɔn 'zʊ. Te 'i dre zɪ "fo "dɪ!»

¹⁵'Wɪ 'kpa nɛn, 'ku "ya wɔ Zuif 'nɔn 'a. Ku 'ka 'leglɔn 'pee -ji minnun nɛn wa'a 'ta 'wɔla Moizi -le -pei da dɪe, waa "fo "dɪ. ¹⁶'Pian kʊa -tɔa 'nan, 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei da min 'bɔ 'le 'pleble 'a be, -a man "cɛɛ Bali min "siala 'e 'le min tɪglɪ 'a dɪ. Min nɛn e yi -tɛala Zozi Crizi da be, -a 'bɔ nɛn Bali -a "siala min tɪglɪ 'a. -Yee "wɛan nɛn 'ku 'bɔ nɛn Zuif 'nɔn 'a 'gʊɛ, ku yi -tera Zozi Crizi da. Ku yi -tera "da 'nan, -e Bali 'e 'ku 'sia min tɪglɪ 'a 'kʊe yi -teradɪ Zozi Crizi da man, 'pian wa'a vɛle 'nan ku 'ta 'wɔla Moizi -le -pei da -yee "wɛan dɪ. Kɔɔ 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei da min 'bɔ 'le 'pleble 'a be, -a man "cɛɛ Bali min "siala 'e 'le min tɪglɪ 'a dɪ.

17'En 'ku 'bɔ nɛn Zuif 'nɔn 'a 'gʊɛ, -te kʊa -wɛɛman 'nan, Crizi -le "wɛan nɛn Bali 'e 'ku 'sia min tɪɣt 'a 'e 'le bɛ, ɛn 'wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan minnun 'ku "siala 'wɪ 'wɪdɪt "drɛnɔn 'a bɛ, -a -ci nɛn 'nan Crizi 'ku drɛ 'wɪ 'wɪdɪt "drɛnɔn 'a? -Cɛjɛ, -njɛɛ 'fo "dɪ. 18'Pian 'wɪ nɛn 'bɛ -taa 'an drɛlɛ 'wɪ 'wɪdɪt "drɛzan -a bɛ, -nyrɛn 'nan, -pɛi nɛn 'an 'bɔ maan klu -sran 'jɪ bɛ, -te an 'li 'an da "nyian "va "bɛ, te 'an 'fli drɛ 'wɪ 'wɪdɪt "drɛzan -a.

19'An 'bɔ 'le vɛ bɛ, -pɛi -le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'an da dɪ, kɔɔ an -ka 'wɪnun zɪɛ -yɛɛ "wɛan. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, an ya 'an 'belɪdɪ Bali -le vɛ -a. 'Ku 'vale Crizi -a kʊɛ drɛ min -tuwli "a, ɛn ku -ka yɪba "plan da. 20-Yɛɛ "wɛan an 'ka "nyian 'an 'fli -jɪ 'trɛda dɪ, 'pian Crizi -lɔ nɛn an cɪ. 'Bɛ nɛn an cɪ 'trɛda 'gʊɛ, Bali -pɪ nɛn yaan 'yɪ "yɪ, ɛn e wɪ "man e -ka 'an 'lɛjɪ bɛ, -a da nɛn an yɪ -tɛala. 21'Ma'an Bali -le 'yɪ 'tua 'an 'pɛla koda dɪ. "Tɛ 'ta wɪladɪ -pɛi -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a man nɛn min dra tɪɣt Bali 'lɛ bɛ, "tɛ maan vɛ 'nan Crizi -ka 'wɪ "tun "man.

-Te min yi -tera Zozi da bɛ, Bali -a "siala min tɪɣt 'a

3 1Galati 'nɔn, 'cɛɛ 'wɪ mandɪ a 'plɛblɛ. -Tɪɛ 'e 'pɛ 'pa 'ka yɪra? Kɔɔ Zozi Crizi -le -ka nɛn yaa 'wɪ yɪba "plan da bɛ, maan -ci 'vɪ 'cɛɛ 'wɛin 'va. 2'E ya 'le 'an 'wɪ 'tu laabu 'ka 'lɔ, -nyrɛn 'nan: «'Ta wɪladɪ Moizi -le -pɛi -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ -a man nɛn, Bali 'yɛɛ lɛi 'saun 'nɔn 'cɛɛ?» -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man, ɛn ka yɪ -tera "da "bɛ, -yɛɛ "wɛan nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ. 3-Mɛ "le "wɛan nɛn 'cɛɛ 'wɪ 'ci mandɪ a 'plɛblɛ? Ka 'ta wɪladɪ 'sia Bali -sru 'e tɛdɛ Bali lɛi -le 'plɛblɛ 'a. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka ya "vale 'ka 'le -sɛanla 'ka 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a. 4'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa -nan 'yɪ bɛ, ya'a 'wɪ "paalɛ 'ka 'jɪ dʊv? Maan -tɔa 'nan -a "nɛn 'ka 'fʊlɛ 'e "tun "dɪ. 5'An 'wɪ 'tuwli 'bɔ laabo "nyian 'ka 'lɔ 'nan: «'Ta wɪladɪ Moizi -le -pɛi -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nɛn Bali 'yɛɛ lɛi 'saun 'nɔn 'cɛɛ, ɛn e 'lɛbɔ "fɔ wɪnun drɛ 'ka yɛi?» -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man, ɛn ka yɪ -tera "da "bɛ, -yɛɛ "wɛan nɛn Bali 'wɪnun zɪɛ -a drɛ 'ka yɛi.

6'Ka 'ci 'nrɔn Abraam -le 'wɪ da -tu! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ 'nan:

«Abraam yɪ -tera Bali da,
ɛn Bali -a 'sia min tɪɣt 'a.»

7-Yɛɛ "wɛan 'ka -tɔ 'nan, minnun nɛn o yɪ -tɛala Bali da bɛ, -wɛɛ cɪ Abraam kludanɔn tɪɣt 'a. 8'Wɪ 'kpa, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Bali o 'siala min tɪɣt 'a 'wɛɛ yɪ -tɛradɪ 'e da man. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ 'e 'cɛn. Kɔɔ 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a -tuwli 'bɔ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn Abraam lɛ. Yaa 'vɪ -yɪɛ 'nan:

«An -fɛa vɛ 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yɛi "wɛan.»

9'Abraam yɪ -tera Bali da, ɛn Bali -fɛa 'vɪ "man. 'Wɪ 'tuwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a dra minnun pɛɛnɔn nɛn o yɪ -tɛala Bali da bɛ, -wɛɛ.

10 'Pian minnun nen o ya 'va 'nan 'ta wuladı Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nen Bali 'e 'o 'sia min tɔglɛ 'a bɛ, Bali wei a 'e 'pladı o man. Kɔɔ e ya 'e 'cren -tɛdɛ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e Moizi -le -pei -tuwli "cɛ sɾɛ,
 ɛn ya'a 'ta wulɛa "da "dɛ,
 'wɪ 'e bɔ -a san man.»

11 'Ta wuladı Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man "cɛɛ Bali min 'siala min tɔglɛ 'a dɪ. Kaa -tɔa zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'cren -tɛdɛ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen Bali -a 'siala min tɔglɛ 'a bɛ,
 yi -teradı Bali da man nen e 'belidɪ ye.»

12 'Pian 'ta wuladı Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, yi -teradı Bali da "cɛɛ dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'cren -tɛdɛ "nyian Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e 'ta 'wula Moizi -le -pei -tɔ winun da,
 ɛn ya'a -tuwli "cɛ "sɾɛle dɛ,
 yaa man 'belidɪ ye.»

13 Bali wei -a 'e 'pladı -kaa man, kɔɔ -ka'a 'ta wulɛa Moizi -le -pei da 'e pɛɛnɔn dɪ. 'Pian zɪ Crizi -ta bɛ, e wu "man, ɛn Bali wei nen 'e 'pladı -kaa man bɛ, -a "nen "wɪ bɔ "man -kaa 'lɛji. Kɔɔ e ya 'e 'cren -tɛdɛ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen minnun -a -tɛa
 -e 'o -tin yiba "man "bɛ,
 Bali wei a 'e pladı -a san man.»

14 Zozi Crizi -a drɛ zɪɛ, 'nan -e 'wɪ nen Bali -a 'vɪ Abraam le 'nan 'e dra bɛ, 'e drɛ minnun pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Bali 'e 'nan Abraam le 'nan: «An -fɛa ve 'tɾɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wɛan.» Minnun pɛɛnɔn nen o yi -tɛala Zozi 'bɔ da bɛ, lei 'saun nen Bali "e 'nan 'e -nɔan "minnun lɛ bɛ, e dra -wee vɛ -a.

'Wɪ nen Bali -a 'vɪ Abraam le 'nan 'e dra bɛ, fɛ -tv 'ka -a lileɛ dɪ

15 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪ nen blamin -a dra bɛ, -a da nen 'an 'ci nrɔn ɛn an "ta 'wɪ 'gɾɛ -a vɛ. -Te min 'e -zia paala tɔglɛ bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e fuila 'nan dɪ, ɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'pa "va "dɪ. 16 'Wɪ nen Bali 'e 'nan 'e dra Abraam 'lee 'e kluda min lɛ bɛ, -a -tuwli "nen zɪɛ. Bali 'ka -a vɛlɛ 'nan: «-a kludanɔn», "le min "kaga "le 'wɪ nen yaa 'vɪ dɪ. 'Pian e 'nan: «'i kluda min», min -tuwli "le 'wɪ vɪdɪ -a. Min zɪɛ Crizi nen. 17 'Wɪ nen maan 'nan 'an ve bɛ, -nyɾɛn 'gɪv: Bali 'wɪ 'tv 'vɪ Abraam lɛ, "le min 'e -zia "paala bɛ -yee 'wɪ 'zɪv. Moizi -le -pei nen e 'bɔla lɛ -yaa sinjen 'e 'ta lɛ lɛ -fuba yaaga (430) "bɛ -sru "bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e -zia zɪɛ -a fuila 'nan dɪ, ɛn ya'a 'kɔlaman -e 'e Bali -le 'wɪ nen yaa 'vɪ Abraam lɛ bɛ, -a klu -sɾan dɪ. 18 "Te 'ta wuladı Moizi -le -pei da man nen min -zia zɪɛ -a ye bɛ, "te maan ve 'nan, ya'a -zia zɪɛ -a yulɛ 'wɪ nen Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a man dɪ. 'Pian Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn, -yee "wɛan nen Abraam -zia zɪɛ -a 'yɪ.

-Mε "le "wean nen Bali -pei -tɔ minnun le?

19-Te 'be a zɪ be, -mε "le "wean nen Bali -ta -pei -tɔ wunun -a "nyian? E -ta -a 'nan, -e min 'e 'wɪ nen ya'a Bali ci sɔa dɛ, -a -tɔ. -Peinun zɪe, -wεε ci -trilii 'vaa, en Abraam kluda min be, e -ta. 'Wɪ nen Bali 'e 'nan 'e dra Abraam le be, min zɪe -yee vε nen. -Peinun zɪe Bali -le 'pasianɔn nen laji be, -wεε -tɔ minnun le, en min -tɔ 'be 'tɔ Bali -le 'pasianɔn 'lee minnun 'bɔ yei. 20'Pian 'wɪ nen Bali 'e 'nan, 'e dra Abraam le be, Bali 'bɔ 'be tin 'ba -yrε 'e 'bɔ 'a. Min -tɔ 'ka 'tɔle o yei "dɪ.

21-A -ci nen "men 'nan, Moizi -le -peinun be, e 'wɪ nen Bali 'e 'nan, 'e dra Abraam le be, -a baaman -ji? -Ceje, e 'ka zɪ "fo "dɪ. "Te Moizi -le -peinun zɪe e 'belidɪ -nɔan "min le be, "te maan ve 'nan, Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'ta wɔladɪ "da "man. 22'Pian e 'ka zɪ dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'cren -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: 'Tredanɔn pɛenɔn 'ta a 'e "fluladɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ. En zɪ 'kɔ -kaa dre 'lɔɔ -e -kaa 'sɔ -yrɔ "be, -nyren 'nan -kaa yi -tera Zozi Crizi da, -e 'wɪ nen Bali 'e 'nan, e dra Abraam le be, 'e dre -cee vε -a.

23'Pian tɔ nen te Bali 'ka tian yi -teradɪ Zozi da ci 'sile -ceε dɛ, te -kaa ya -kaa -mean dredɪ Moizi -le -pei -lɔ. 24-Pei zɪe 'e yie 'tɔ 'ka 'va -trilii, en Zozi Crizi -tadɪ 'bɔ. E dre zɪe 'nan -e -cee yi -teradɪ Zozi 'bɔ da man nen Bali 'e -kaa 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'le. 25'Be nen 'gɔε Zozi 'ta, en -kaa yi -tera Zozi 'bɔ da. -Yee "wean -kaa 'ka "nyian -kaa -mean dredɪ Moizi -le -pei -lɔ dɪ.

26'Pian 'be nen 'gɔε, 'cee yi -teradɪ Zozi da -le "wean, ka ya Bali -le 'nennun -a, kɔɔ 'ka 'bɔ 'lee Zozi Crizi be, ka dre min -tɔwɪ "a. 27Bali 'be 'ka -batize dre, -yee "wean ka dre min -tɔwɪ "a 'ka 'vale Crizi -a, en ka Crizi 'kɔle 'wɔ 'ka da. 28-Te Zuif min nen 'yia oo, en -te i 'ka Zuif min -a dɪ oo, -te nɔan nen 'yia oo, en -te i 'ka nɔan -a dɪ oo, -te -klɔnmɔn nen 'yia oo, en -te lumɔn nen 'yia oo, ka 'ka 'ka 'cendɪ 'e cin man dɪ. Kɔɔ ka 'bɔ 'lee Zozi Crizi be, ka dre 'sien min -tɔwɪ "a. 29Ka ya Crizi -le vε -a, -yee "wean ka ya Abraam kludanɔn 'a, en -zia nen Bali 'e 'nan, 'e -nɔan Abraam kludanɔn le be, e ya 'cee vε -a.

4 1'Wɪ nen maan 'nan 'an ve 'ceε be, -nyren 'gɔ, 'nen nen 'e "tɪ -zia -ble be, tɔ nen e ya tian "wennɔn be, e ya "le nɔan -le 'wɪ 'zɔ, 'pian te -a -blunan nen 'e "tɪ -zia 'bɔ 'a. 2Tɔ nen e ya tian "wennɔn be, minnun 'be "paala, en -wεε 'leji wɪ dra -trilii, -e tɔ nen -a "tɪ -a kɔɔn be, 'e 'bɔ. 3-A -tɔwɪ 'be dre "nyian -cee vε -a. Tɔ nen -ka'a tian Crizi -tɔle dɛ, te -kaa ya "le 'nen "wennen 'zɔ, en -kaa ya 'treda fenun 'pleble pɛenɔn 'lɔ nɔan -a. 4'Pian zɪ tɔ nen Bali -a kɔɔn be, e 'bɔ be, en Bali 'bɔ 'yee 'nen 'pa 'sia 'treda. 'Nen zɪe, lumɔn 'be -ya, en e 'ta 'wɔla Zuif 'nɔn 'le -pei da, 5'nan -e 'e minnun nen o ci -pei zɪe -yee nɔanba -ji be, 'o 'si 'wɪ 'ji. Yaa dre zɪe, 'nan -e Bali 'e -kaa dre 'yee 'nennun -a.

6Fe nen yaa -kɔɔnman 'nan, ka ya -yee 'nennun -a be, -nyren 'nan, lei nen, Bali -le 'nen zɪe -yrɔ "be, -a -tɔwɪ "nen Bali -a -nyran -kaa 'ji. Lei zɪe

-yee -maan -kaa ve Bali le 'nan: «An 'ti -baba.» 7'Wu 'kpa nen, i 'ka 'nyian fe -tu -lo nɔan -a di, 'pian i ya Bali -le 'nen 'a. I ya -yee 'nen 'a -le "wean, fe pɛɛnɔn nen yaa 'pla 'yee 'nennun -le ve -a be 'yie ve nen.

Galati 'nɔn 'le 'sidi Zozi -sru "naan Pɔl man

8'E tede te ka'a tian Bali tɔa diɛ, te ka ya fenun nen min o -paan ɛn o 'ka Bali tɔglɔ 'a diɛ -wee nɔannun -a. 9'Pian 'be nen 'gɔɛ, ka Bali -tɔ "mɛn. -A 'kpa tɔglɔ 'ji be, Bali 'be 'ka 'tɔ. Ka'a 'kɔlaman paan -e 'ka 'li 'ka da 'nyian 'treda fenun va di! -Wee 'pleble 'le 'ka "man "di, ɛn fe -tu 'ka -wɔ -e 'o -nɔn min le di! -Mɛ "le "wean nen ka ya "vale 'ka dra "nyian -wee nɔan -a? 10Ka yi -mienun 'lee mlɛn -mienun 'lee tu -mienun 'lee le -mienun 'si "va, ɛn ka ya 'ka 'ladɔ 'o da. 11'Cee nyen a 'an 'ji 'nan, 'mɛn 'nyranman pɛɛnɔn nen maan 'pa 'ka 'va be, -a "nen "fu 'e "tun.

12'An "bu Zozinɔn, an 'ka tru "baa 'nan, 'ka dre "le 'mɛn 'wɔ 'zɔ. Te 'ka -wee 'nan 'ta wɔladɔ -pei -tɔ winun da man nen Bali 'e 'ka 'sia min tɔglɔ 'a di! -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, tu nen an ya 'ka 'va be, an 'wɔ dre "le 'cee 'wɔ 'zɔ. Ma'an leale -pei -tɔ winun man di. Tu zɛ -a man nen an Bali -le 'wɔ 'nɔnɔn 'vɔ 'cɛɛ, ɛn ka'a 'wɔ drele 'mɛn -wɔlidi "di. 13Kaa -tɔa 'nan, Bali -le 'wɔ 'nɔnɔn tede vɔnan 'cɛɛ be, -cɛ 'be 'lɔ 'maan. 14'Mɛn -cɛ 'bɔ zɛ yaan dre "le te 'ka -pli 'an man di. 'Pian ka'a 'le 'yi 'sɛnle 'mɛn "wean di, 'ka yie 'tɔ 'an 'va. ɛn 'nyian kaan 'sia tɔglɔ "le Bali -le 'pasianɔn nen laji be -a -tu -le 'wɔ 'zɔ, -te 'be "cɛɛ di, "le Zozi Crizi 'bɔ 'le 'wɔ 'zɔ. 15Tu zɛ -a man be, te ci "nrandɔ -dan a 'ka 'lɔ. ɛn 'be nen 'gɔɛ -mɛ 'be dre 'cɛɛ? Maan ve 'ka man 'nan, tu zɛ -a man be, ka -kɔlaman paan fe a "le 'ka yie 'le 'wɔ 'zɔ be, kaa "sia 'ji -e 'ka -nɔn 'mɛn. 16'Pian 'be nen 'gɔɛ, ka ya 'an sianan 'ka 'nanmanzan 'a, an 'wɔ tɔglɔ ve 'cɛɛ -le "wean.

17Min -mienun 'be 'ka -klanman 'wɔ 'nɔnɔn 'pee vidɔ -a 'cɛɛ. 'Wɔ nen waa dra zɛ, e 'ka 'yi "di. O ya "vale 'ka koda -tɔ 'an 'va -e 'ka lea 'o man. 18'Wɔ nen e ci "yi "be, -nyren 'nan, te an ya 'ka yei oo, ɛn te an 'ka 'ka yei "di oo, min 'e 'ka klan 'wɔ tɔglɔ vidɔ -a 'cɛɛ.

19'Mɛn 'nennun, 'cee "wean an ya "nyian 'an yra yɔnan. An ya "le lɔmɔn nen e -fɔ -srunan be -yee 'wɔ 'zɔ. An ya "vale 'ka dre Crizi -srɔnɔn tɔglɔ 'a. 20E dra 'mɛn "le te an ya 'ka yei "nun, -e 'an 'wɔ tin 'ba 'cɛɛ 'an 'bɔ 'a. Kɔɔ 'wɔ 'bɔ nen 'an vɔ "nyian 'cɛɛ be ma'an tɔa di.

Pɔl Aga 'lee Sara -le 'wɔ 'vɔ

21Kaa nen ka ya "vale 'ka 'wulo wo Moizi -le -pei -tɔ winun wɔ be, 'wɔ nen -pei zɛ yaa 'vɔ be, ka'a manle duv? 22Moizi -le 'fluba 'ji be, e ya 'e 'cɛn -tedɔ 'nan: Abraam -le 'nennun a "fli. Waa -tu -ya o 'vale 'e nan -le nɔan nen waa laabo Aga be -a. ɛn waa -tu -ya o 'vale 'e nan Sara -a. Sara 'ka nɔan -a di. 23-A nan -le nɔan Aga "e 'nen 'ya blamin ci 'sɔ wɔ da. 'Pian Sara "e "ya 'wɔ nen Bali -a 'vɔ 'nan 'e dra -yre "be -a da.

²⁴'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -kɔnnɛn "nɛn Bali -a -fɔ -cɛɛ. -A -ci nɛn 'nan, lumɔn 'fli zɪɛ o ya 'le ci bɔ wɪ -tɔdɔ 'fli 'zɔ. -A nan -le nɔan Aga bɛ, -yɛɛ ci 'le 'wɪ nɛn Bali 'lee 'yɛɛ minnɔn ci 'bɔ "da Sinai pɔn da bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. Minnɔn zɪɛ, o ya nɔannɔn -a "le Aga -le 'nɛnnɔn -le 'wɪ 'zɔ. ²⁵Aga a "le Sinai pɔn nɛn Arabi 'lɛglɔn 'ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ɛn e ya 'nyian "le Zeruzalɛm nɛn -nan cɛɛgɔ yi -a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ, kɔɔ -a da minnɔn a nɔannɔn -a Moizi -le -pɛi -lɔ. ²⁶'Pian Zeruzalɛm nɛn laji bɛ, 'bɛ 'ka nɔan -a fɛ -tɔ -lɔ dɪ. -Yɛɛ ci -kaa "bɔ "a. ²⁷-Yɛɛ 'wɪ a 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Lumɔn nɛn 'yie 'nɛn "ka "dɪɛ,
 'i 'ci -taa "nranlɛ.
 Yɪ'a 'nɛn 'yadɪ -le ci "yaa -tɔlɛ dɪ,
 'pian i -taa ci "nran "drɛ "fɔlɛ.
 'I 'sran 'si 'i -sru,
 'pian 'i 'ci -taa "nranlɛ,
 kɔɔ 'yie 'nɛnnɔn -taa "kɔnlɛ "kaga
 e "mlian tɔ nɛn i ya 'i 'sran wɪlɔ bɛ -a da.»

²⁸'An "bɔ Zozinɔn, 'cɛɛ ci "le 'nan Izak -le 'wɪ 'zɔ, kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e dra bɛ, -a da 'nɛnnɔn nɛn 'kaa. ²⁹Tɔ zɪɛ -a man bɛ, 'nɛn nɛn waa -ya blamin ci 'sɔ wɪ da bɛ, e 'tɛ 'pa 'nɛn nɛn waa -ya Bali lei -le 'wɪ da bɛ -a da. -A -tɔwɪli 'bɛ dra tian 'gɔ. ³⁰'Pian -mɛ "wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji? E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«I nɔan lu -pin 'o 'vale 'e 'pɪ -a!
 Tɛ nɔan ci 'nɛn
 'lee 'trɛ 'wɛlɛ 'ci 'nɛn
 'o 'trɔɔ 'o "tɪ -zia da "fo "dɪ!»

³¹'An "bɔ Zozinɔn, -cɛɛ vɛ bɛ, -kaa 'ka nɔan ci 'nɛnnɔn -a dɪ, 'pian -kaa ya 'trɛ 'wɛlɛ 'ci 'nɛnnɔn -a.

Zozi Crizi -kaa 'si -pɛi -le 'plɛblɛ 'wɪlɔ

5 ¹Crizi -kaa 'si 'wɪ 'ji 'nan, -e -kaa vɛlɛ -kaa kɔn fɛ -tɔ -le nɔanba -ji dɪ. -Yɛɛ "wɛan 'ka 'tɔ 'plɛblɛ, tɛ 'ka 'fli 'tɔvɪ -e min 'e 'ka drɛ "nyian -pɛi -le nɔan -a dɪ!

²'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔvɛ -yɛɛ! 'An 'bɔ Pɔl, maan vɛ 'cɛɛ 'nan, -tɛ kaa wɛɛ 'nan 'ka -fɔɔ "klɔnmɔn -va bɛ, 'wɪ nɛn Crizi -a drɛ bɛ, ka'a 'nɛn 'blɛ "fo "dɪ. ³ɛn min oo min nɛn e -fɔ -klɔnmɔn -va bɛ, maan vɛ -a san lɛ 'nan, 'e 'ta wɪlɔ -pɛi -tɔ wɪ -tɔdɔ pɛɛnɔn 'bɔ da. ⁴Kaa nɛn kaa -wɛɛman 'nan, 'ta wɪlɔdɪ Moizi -le -pɛi da man nɛn Bali 'e 'ka "sia min tɪglɪ 'a bɛ, 'ka 'fli "cɛan Crizi man, ɛn "nyian Bali -le "yi "nɛn, yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, ka cɛɛn "man.

⁵'Pian 'kɔvɛ vɛ bɛ, 'kɔ 'bli a da 'nan, 'kɔvɛ yi -tɛrɔdɪ Zozi da -le "wɛan, Bali 'kɔ 'siala min tɪglɪ 'a. Bali lei 'saun 'bɛ 'maan 'wɪ zɪɛ -a -cin a 'kɔ 'ji.
⁶-Tɛ min 'lee Zozi Crizi drɛ min -tɔwɪli "a bɛ, -tɛ -a san -fɔ -klɔnmɔn -va

oo, e ya 'e 'tun. En -te ya'a 'fòlè -klɔnmɔn -va dɪ oo, e ya 'e 'tun. 'Pian 'wɪ nɛn Bali cɪ "va "bɛ, -nyrɛn 'nan, min 'e yi -tera Zozi da, en 'e -ci -kɔɔn min yɪdɪ "yi "a!

⁷E tɛɛ bɛ, kaa pou 'sia "yi! -Tɛ drɛ, en ka 'ka "vale 'ka 'ta wɪla "nyian 'wɪ tɪglɪ zɪɛ -a da dɪ? ⁸Wɪ nɛn waa 'vɪ 'cɛɛ en ka 'sia "da "bɛ, ya'a 'sia Bali nɛn e 'ka laabu bɛ -a va dɪ. ⁹-A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan: «Sɪ 'wɪlɛ -tɔwɪ min 'shɛ pɛɛnɔn "tranman!» ¹⁰'Pian 'mɛn vɛ bɛ, an yi -tɛala Minsan Zozi Crizi da, -yɛɛ "wɛan 'an 'bli a "da 'nan, 'wɪ nɛn maan 'vɪ bɛ, -a -sru "nɛn ka -taa -sɔɔnlɛa. En maan -tɔa 'nan, min nɛn e -ta 'ka 'ci lɪlɛa bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -a san lɛ.

¹¹'An "buɪ Zozinɔn, minnɔn -a 'vɪ 'nan, an -fɔdɪ -klɔnmɔn -va 'wɪ vɛ tian minnɔn lɛ. "Te 'wɪ 'kpa nɛn bɛ, -mɛ "lɛ "wɛan nɛn Zuif 'nɔn 'tɛ "paa 'an da "mɛn? 'Pian e 'ka 'wɪ 'kpa -a dɪ. Crizi -lɛ -ka nɛn yaa 'wɔ yɪba "plan da bɛ, -a 'wɪ nɛn maan vɛ minnɔn lɛ, en 'wɪ zɪɛ e "naan o man. ¹²Minnɔn nɛn o -tɔa 'ka man 'nan, 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va bɛ, 'o 'kɔ 'o 'fli 'sa! 'Bɛ "yi mlin.

Te 'ka 'ta wɪla blamin ci 'sɔ wɪ -wɪlɪdɪ -sru "dɪ, Bali ci 'sɔ wɪ nɛn 'ka drɛ!

¹³'An "buɪ Zozinɔn, Bali 'ka laabu 'nan, -e 'ka vɪlɛ 'ka 'kɔn fɛ -tɔ -lɔ nɔn -a dɪ. Te 'ka 'pa 'wɪ zɪɛ -a da, -e 'ka blamin ci 'sɔ wɪ -wɪlɪdɪ "drɛ dɪ! 'Pian 'ka cin yɪdɪ "yi "a nɛn, 'ka cin man wɪ drɛ! ¹⁴-Yɛɛ cɪ Bali -lɛ -pɛɪ -tɔ wɪnɔn pɛɛnɔn 'lɛ sɔɔdɪ -a. Kɔɔ e ya 'e 'cɛɛn -tɛdɪ 'nan:

«I bɛɛzan -tɔ yɪ "yi "lɛ 'yɛ 'wɪ 'zɔ!»

¹⁵'Pian -tɛ ka drɛ "lɛ -plɛnnɔn -lɛ 'wɪ 'zɔ, en 'shɛ sɔɔn nɛn kaa -tɛ bɛ, 'ka drɛ "yi, "tɔgɔ 'ka cin -tɛɛ.

¹⁶-Yɛɛ "wɛan maan laabo 'ka 'lɔ 'nan: 'Ka 'ta wɪla Bali -sru -yɛɛ lɛi 'saun 'lɛ 'plɛblɛ 'a! -Te kaa drɛ zɪɛ, ka -kɔlaman blamin ci 'sɔ wɪ -wɪlɪdɪ 'klɪdɪ -a. ¹⁷Kɔɔ blamin ci 'sɔ wɪ -wɪlɪdɪ "bɛ, Bali lɛi 'ka -a yɛ "yi "dɪ. En fɛ nɛn Bali lɛi -a yɛ "yi "bɛ, blamin 'ka yɛ "yi "dɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan, Bali lɛi ci 'sɔ wɪ 'lɛɛ blamin ci 'sɔ wɪ -wɪlɪdɪ "bɛ, o yɛi 'ka -a blɛ dɪ. -Yɛɛ "wɛan ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'wɪ nɛn ka cɪ "va "bɛ -a drɛ dɪ. ¹⁸'Pian -tɛ Bali lɛi 'saun 'bɛ -sɪ -kɔɔnman 'cɛɛ bɛ, tɛ -pɛɪ -lɛ 'plɛblɛ 'ka "nyian 'ka da dɪ.

¹⁹Blamin ci 'sɔ wɪ -wɪlɪdɪ "bɛ, -kaa -tɔa 'lɛ pɛɛnɔn. Nyinnandɪ lɪ 'lɛɛ 'kɔnnɛn -a tɛ wɔ'a o cin 'palɛ dɪɛ, e ya -tɔ. En 'wɪ nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, -a drɛdɪ a -tɔ. En -kɔnnɛn -wɛɛdɪ "kaga 'lɛɛ lɪ -wɛɛdɪ "kaga "bɛ e ya -tɔ. ²⁰En yɪba "minnɔn -pandɪ a -tɔ, en 'bui 'fɔdɪ a -tɔ, en 'nandɪ min man a -tɔ, en 'wɪ 'blɪdɪ a -tɔ, en man bɔdɪ a -tɔ, en 'bli 'fɔdɪ min ji a -tɔ, en bɔɛ "blɪdɪ a -tɔ, en 'cɛndɪ 'e cin man, tɛ min yɛi 'ka -a blɛ dɪɛ, e ya -tɔ. ²¹En 'nandɪ min man min lɔ fɛ -lɛ "wɛan bɛ, e ya -tɔ, en min -lɛ 'fli -nɔndɪ -wɛn mlɪndɪ lɛ 'lɛɛ "fɛdɪnɔn lɛ a -tɔ, en 'wɪ 'wɪlɪdɪ "pɛɛ drɛdɪ a -tɔ. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ 'ka "yi "fɔ "dɪ. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'e 'cɛn 'va, en an 'wɪ "paala "nyian 'cɛɛ 'nan, min oo min nɛn e 'wɪnɔn zɪɛ -a -tɔ dra bɛ, ya'a 'ko Bali -lɛ mingɔnnɛn trɛda dɪ.

22 'Pian -te Bali lei 'saun 'be min "paala be, zi -a "nen bɔala 'gu: -A san min ye "yi, en -a san ci "nranman, en -a san man yra flu, en -a san 'e 'man -seanla 'wɪ 'ji, en -a san a min 'kpa 'a, en -a san ci a "yi, en min yi -teala -a san da. 23 -A san a "min -trɔɔ -a, en -a san -kɔlaman 'e 'fli 'pladi -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, -a -tɔwli 'ka -pei -tu sɾɛ wɪ -a dɪ. 24 Minnun nen o dre Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ, o 'bɔ 'ci 'sɔ wunun -wɪdɪ "bɛ, wɛɛ wo 'trɛ 'ji. E ya "le -a -pɛɪndɪ -zɔ yiba "plan da.

25 Bali lei 'saun 'be 'belidi -nɔn -cɛɛ, -yɛɛ "wean -a 'bɔ nen 'e -kaa 'pla! 26 Te -kaa 'fli -kɔɔn "dɪ! ɛn te -kaa bɔɛzan -tu 'le -wɛɛla dɪ! ɛn te -kaa man bu -kaa bɔɛzan -tu -va dɪ!

'Ka "yi "dre 'ka cin le!

6 1 'An "bu Zozinɔn, -te ka 'bɔ 'ka "bu Zozizan 'tu man, te e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drenan bɛ, kaa nen Bali lei 'saun 'be 'ka "paala bɛ, 'ka 'pa "va -e 'e -sɔɔnla -si tɪglɪ da! 'Pian 'ka dre -trɔɔ! ɛn 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, "tɔɔ 'ka 'bɔ nen 'ka dre 'wɪ 'wɪdɪ "drenɔn 'a. 2 'Wɪ oo 'wɪ nen e 'bɔ 'ka "bu Zozizan 'tu man bɛ, 'ka 'pa "va! -Te kaa dre zɪɛ, te ka ya 'ta wɔlanan Crizi -le -pei da. 3 Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'e 'fli 'sia 'nan 'e 'kpa "mlian 'e "bu Zozizan 'tu da bɛ, te e ya 'e 'bɔ 'fli see "paanan, kɔɔ -a tɪglɪ da bɛ -a 'bɔ "nyian 'e 'ka 'wo fɛ -tu -a dɪ. 4 'Pian min 'e 'bɔ 'fli dre wɪ -nanjen! -Te -a dre wɪ a "yi "bɛ, te -a 'bɔ 'le ci "nran nen. Te 'e 'fli dre wɪ -kɔɔn 'e bɔɛzan -tu -le vɛ man dɪ! 5 Kɔɔ zi min -tu 'wɪ dre bɛ, -a da 'sinan nen e -taa -a 'pale.

6 Min nen o Bali -le 'wɪ "nɔnɔn "paaman 'ji "bɛ, -a san zɪɛ fɛ pɛɛnɔn nen yaa ye bɛ, 'e min nen yaa "paaman 'ji "bɛ -yɛɛ "nɔn.

7 Te 'ka 'fli see "paa dɪ! Wa'a Bali sɛɛ wo dɪ. 'Ka -tɔ 'nan, fɛ nen min -a -fɔ 'trɛ 'ji bɛ, -a 'bɔ nen yaa -tea. 8 Fɛ nen maan 'vɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan blamin ci 'sɔ wɪ -wɪdɪ "bɛ, -te -a 'bɔ nen min -a dre bɛ, -a "nen "nen -kadɪ -a. ɛn 'wɪ nen Bali lei 'saun -a -kɔɔnman min lɛ bɛ, -te -a 'bɔ nen min -a dre bɛ, -a san -a "nen "ble 'belidi nen ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪdɪ -a. 9 -Yɛɛ "wean, te -kaa "koe 'e 'si -kaa da 'wɪ "yi "dredɪ -a dɪ! Kɔɔ -te -kaa 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ dɪɛ, -kaa "nen "ble te -a tu 'bɔ. 10 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, -yɛɛ "wean -te -a -nan a -kaa 'lɔ bɛ, -kaa "yi "dre min pɛɛnɔn lɛ, 'pian -kaa 'sia -kaa "bu Zozinɔn da!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran 'wɪ 'pladi -a

11 'Fluba 'le 'srannan 'guɛ, mɛɛn 'bɛ 'cɾɛn -tɛa 'an 'bɔ 'a. Kaa -kɔnɛn "ye -a 'wɛɛ -dandan man.

12 Minnun nen o ya "vale 'nan 'o "sɔa minnun lɛ bɛ, -wɛɛ -tɔa 'ka man 'nan, 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va. Waa dra zɪɛ 'nan, "tɔɔ Zuif 'nɔn 'o 'tɛ 'pa 'o da Zozi 'le -ka nen yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -a 'wɪ vɪdɪ man. 13 Minnun 'bɔ zɪɛ, o ya 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va, 'pian wa'a 'ta 'wɔla -pei -tɔ wunun pɛɛnɔn 'bɔ da dɪ. O -tɔa 'ka man 'nan 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va, -e 'o plɔ nen waa 'pla 'ka man bɛ -a -nan wɪ vɪ minnun lɛ.

14 'Pian 'men ve be, -kaa san Zozi Crizi -le -ka nen yaa 'wu yiba "plan da be, -a 'wt 'saza 'a nen "an 'fli -kɔɔnman. Zozi 'le -ka nen yaa 'wu yiba "plan da be, -yee "wean 'wt nen 'be ci 'treda 'wt 'a zɛ, "mɛɛn ye 'wt "tun "a, ɛn 'treda 'wɛnun zɛ 'o 'va zia be, an dre min -kadɪ -a. 15 -Te min -fɔ -klɔnmɔn -va oo, e ya 'e "tun. ɛn -te min 'ka 'fɔɛ -klɔnmɔn -va dɪ oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'be nen 'be ci 'wt -dan -a be, -nyɛn 'nan Bali 'e -kaa dre min -trɛ -a. 16 Minnun pɛɛnɔn nen waa -wɛɛman 'nan yi -teradɪ Zozi da man nen Bali 'e o 'sia min tɪglɪ 'a be, Bali 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn -wɛ. -Wɛɛ ci Izrael 'nɔn tɪglɪ nen Bali -le ve -a be waa.

17 An 'wt pɛɛnɔn 'ci 'vɪ 'cɛɛ 'va, -yee "wean te min -tɔ 'e "koe "nyan wɪ pee -nɔn "nyian 'men dɪ! Kɔɔ an yɪ 'yɪ "kaga Zozi 'sudɪ -le "wean, -a plɔnɔn nen 'an man 'gɔ.

18 'An "bɔɪ Zozinɔn, -kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va. Amen!